

Åbningsdebat på baggrund af åbningstale af Formanden for Naalakkersuisut.
(Formand for Naalakkersuisut)

Kaos og mangel på lederskab.

Det er for mig at se den mest rammende beskrivelse af det, vi har været vidner til siden forårets valg til Inatsisartut.

De daværende koalitionspartier valgte at lave en altomfattende koalitionsaftale uden retning og uden prioriteringer. Det siger næsten sig selv, at sådan en ageren er dømt til at gå galt. Og det gjorde det da også i den grad. Hen over sommeren så vi med al ønskelig tydelighed, hvad en koalitionsaftale uden retning og prioriteringer giver af problemer.

Konsekvensen af denne selvskabte tilstand kender vi alle. Koalitionen blev sprængt, og landet blev kastet ud i en politisk krise kun ganske få måneder efter, at der havde været valg til Inatsisartut. Denne ustabilitet er set med Demokraternes øjne direkte skadelige i vores bestræbelser på at tiltrække udenlandske investorer til landet. Det er ærgerligt.

Til gengæld er det også i kaos, at man som politisk parti er nødt til at gøre op med sig selv, hvad man egentlig kæmper for. Kæmper man for politisk indflydelse eller kæmper man for magten for magtens skyld?

Vores klare analyse er, at IA ret hurtigt besluttede sig for at gå benhårdt efter magten – enten via et valg eller via et alternativt flertal. Men det havde ikke gjort noget godt for landet. Landet har brug for politiske partier, der tager ansvar og som kæmper for at få politisk indflydelse til gavn for befolkningen.

Demokraterne havde i den forbindelse to muligheder. Den første var at indtræde i koalitionen, og derigennem tage ansvar for landets udvikling. Dette ville give os medlemmer af Naalakkersuisut, men det ville også binde os på hænder og fødder. Det ville betyde, at vi ville være nødt til at gå alt for meget på kompromis med vores politik. Og sidst men ikke mindst ville det betyde, at vi skulle navigere i et tæt samarbejde med et internt splittet Siumut. Det ønskede vi ikke.

Den anden mulighed var at tilbyde at støtte en Siumut-ledet mindretalskoalition mod at få betragtelige politiske aftaler til gengæld. Her lykkedes det os at forhandle os frem til at realisere to af vores største valglofter.

For det første har vi indgået en aftale om at realisere lufthavns pakken således, at lufthavnene i Nuuk og

Ilulissat bliver forlænget til 2.200 meter og at der bliver anlagt en lufthavn i Qaqortoq på 1.500 meter. For Demokraterne er det ekstremt vigtigt, at dette arbejde kommer i gang hurtigst muligt, da det vil være vækstfremmende og da den samlede samfundsøkonomi vil få et løft som følge heraf. Hele dette arbejde ville udskudt i lang tid, hvis der var blevet udskrevet valg.

For det andet har vi indgået en aftale om fiskeriloven således, at denne ikke bliver fremsat på denne samling i sin nuværende form. For Demokraterne har det været ekstremt vigtigt, at fiskeriloven ikke bliver tromlet igennem uden ordentlig inddragelse af erhvervet og erhvervets organisationer. På den baggrund er vi yderst tilfredse med, at vi har indgået aftale med koalitionen om, at der nu oprettes en fiskerikommssion med deltagelse af erhvervet og erhvervets organisationer, der skal komme med anbefalinger til en ny fiskerilov. På denne facon højner vi sandsynligheden for, at der kan blive udarbejdet et forslag til fiskerilov, der nyder bred opbakning i samfundet.

Sagt med andre ord har Demokraterne vurderet, at det var ansvarligt og nødvendigt at undgå et nyvalg, og i stedet fokusere på at få gennemført konkrete og vigtige politiske resultater.

Og vi stopper slet ikke her. Koalitionen kommer til at imødegå endnu flere af vores politiske ønsker for at få vores opbakning. Dette gælder ikke mindst i forbindelse med de kommende finanslovsforhandlinger.

Men nok om den seneste tids politiske krise. Jeg vil langt hellere tale om, hvad det er for et samfund, som vi fra Demokraterne ønsker at være med til at skabe.

Vores overordnede mål er at skabe et samfund med mere personlig frihed og mere politisk selvbestemmelse end i dag. Det kræver, at vi formår at skabe rammer, der sikrer gode muligheder for vækst og som fremmer den enkeltes lyst til at bidrage til sit land. Derfor skal vi sørge for at indrette vores samfund, så både virksomheder og borgere kan beholde flere af de penge, som de selv tjener. Det vil betyde, at den enkelte i højere grad kan bestemme over sin egen indkomst, og vil derfor øge den personlige frihed. Det vil også betyde, at lysten til at bidrage til samfundet stiger. Sagt med andre og måske mere konkrete ord, så ønsker vi en altomfattende skattereform, der skal sikre netop dette. Denne reform skal indeholde en markant nedsættelse af selskabsskatten – gerne en halvering. Den skal indeholde en konkret plan for en gradvis sænkelse af indkomstsatten. Og den skal indeholde et beskæftigelsesfradrag i en eller anden form, der skal være med til at sikre, at der bliver en mere tydelig forskel på at arbejde og på at være på passiv forsørgelse.

Skattereformen skal kombineres med en reform af de sociale ydelser, så vi også ad denne vej sikrer, at der altid vil være en markant økonomisk gevinst ved at arbejde frem for at modtage sociale ydelser. Reformen af de sociale ydelser skal især målrettes de mennesker, der beviseligt er i stand til at arbejde, men som aktivt vælger at lade være. Det siger sig selv, at reformen ikke skal gå ud over de syge og de ældre.

Som sagt, så er Demokraterne overbeviste om, at denne tilgang vil medføre et stigende samfundsbidrag fra befolkningen og dermed en forbedret samfundsøkonomi. Vi mener, at dette vil forbedre mulighederne for

at øge den politiske selvbestemmelse gennem hjemtagelse af ansvarsområder fra staten. Disse hjemtagelser kræver dog, at vi får skabt en klar og realistisk tidsplan for, hvornår og hvordan vi vil hjemtage de områder som vi i henhold til Selvstyreloven har mulighed for at hjemtage. På den baggrund ønsker vi, at der hurtigst muligt bliver nedsat en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe, der skal komme med et bud herpå, og som samtidig fremlægger konsekvensberegninger for hjemtagelse af hvert enkelt område.

Vi mener, at en klar og konkret plan for hjemtagelser vil give os langt mere politisk selvbestemmelse og langt mere selvværd som folk end eksempelvis en Forfatningskommission.

Hver gang vi hjemtager et område, så kommer vi en lille smule tættere på en egentlig politisk selvstændighed. Sideløbende hermed er det helt afgørende, at vi i det daglige politiske arbejde hele tiden tilpasser vores samfund, så vi menneskeligt, uddannelsesmæssigt og økonomisk konstant forbereder os på en fremtid med mere og mere politisk selvbestemmelse.

Lad mig starte med det rent menneskelige. Her skal vi have fokus på at minimere de ganske store sociale problemer, så disse problemstillinger kan tåle sammenligning med lignende problemstillinger i lande som Island og Danmark. Det drejer sig eksempelvis om at nedbringe antallet af seksuelle overgreb, anbragte børn, vold og drab. Vi er nødt til at finde ind til kernen af, hvorfor disse problemer er så udbredte, og vi er nødt til derigennem at få disse ting minimeret. Dette arbejde skal ikke tage udgangspunkt i symbolpolitiske handlinger som eksempelvis at forbyde reklamer for lokalt producerede øl og den slags.

Arbejdet skal derimod være langsigtet, og det bedste middel til at rette op på sociale problemer er set med Demokraternes øjne at skabe et solidt grundlag for et samfund, der er i konstant økonomisk fremgang. Det kræver, at vi bliver bedre til at uddanne og efteruddanne vores arbejdskraft, og det kræver, at vi skaber gode vilkår for det private erhvervsliv, da det er her væksten skal finde sted.

Og det leder mig sådan set over til den rent uddannelsesmæssige udfordring.

Os der sidder her er alle enige om, at vi skal satse på uddannelse. Da jeg første gang kom i Inatsisartut i 2009 var alle også enige heri. Da Demokraterne første gang kom i Inatsisartut i 2002 var alle også enige i dette. Alligevel er der ikke sket det store skred. Uddannelsesniveaet i samfundet er ganske vist stigende, men slet ikke nok.

Demokraterne ser gerne, at vi starter med at sætte ind i folkeskolen. Der er stadig alt for mange, der forlader folkeskolen uden en afgangsprøve. En afgangsprøve herfra er nu en gang billetten til at komme videre i uddannelsessystemet. Og det er altså tvingende nødvendigt, at stort set alle vore unge mennesker kommer videre i uddannelsessystemet, da de på denne måde kan sikre sig selv et godt liv og vores samfund en bedre udvikling.

Demokraternes overordnede målsætning er, at vi skal have skabt en arbejdsstyrke, der uddannelsesmæssigt er parat til at besætte kvalifikationskrævende stillinger både i den private og offentlige sektor. Det gælder alle stillinger lige fra pædagogen i børnehaven til elektrikeren på

byggepladsen. Denne vision kræver først og fremmest, at forholdene i folkeskolen undergår konstante tilpasninger og dramatiske forbedringer, så vores børn får den samme faglighed som børn i de andre nordiske lande.

Endelig er der den økonomiske udfordring ved at øge den politiske selvbestemmelse.

Det er sådan, at hver gang vi hjemtager et område fra staten, så skal vi selv finansiere det beløb, som staten i dag betaler. Det koster os altså penge at øge den politiske selvbestemmelse. Og det er penge vi selv skal skaffe eksempelvis via øget aktivitet i den private sektor.

Det her med, at det koster penge at få mere politisk selvbestemmelse bliver ofte glemt i debatten. Der findes debattører og partier her i Inatsisartut, som elsker at råbe op om, at vi skal være selvstændige så hurtigt som muligt, men det er kendetegnende for disse, at de aldrig har en økonomisk plan til at understøtte deres højlydte råberi.

Faktum er, at vi modtager et bloktilskud fra staten på næsten 4 milliarder kroner, og hertil skal altså lægges de områder, som vi endnu ikke har hjemtaget og som staten derfor betaler for.

I går behandlede vi Naalakkersuisuts forslag til Finanslov for 2019. Det udviser ikke et overskud på 5 milliarder kroner. Faktisk meget langt fra. Og ved gennemlæsning af partiernes ordførerindlæg, så jeg ingen – INGEN – konkrete forslag til, hvordan overskuddet på Finansloven skulle komme op på det niveau. Tværtimod så jeg nærmere ordførerindlæg, der kom med fordyrende idéer til Finanslovsforslaget, hvilket bringer os længere væk fra en politisk selvstændighed. Sagt med andre ord hænger ønsket om politisk selvstændighed ikke sammen med de forslag til økonomiske forbedringer, som jeg ser fra de øvrige partier. Vi er nødt til at tænke i helt anderledes og mere økonomisk ansvarlige baner såfremt vi mener det her med politisk selvstændighed seriøst.

Det er også derfor, at vi er nødt til konstant at have fokus på, hvordan vi kan tilpasse vores samfund, så vi bruger færre penge på den offentlige administration og så vi øger aktiviteten i den private sektor.

I den forbindelse vil jeg pege på to områder, hvor vi med det samme kunne forbedre vores totaløkonomiske situation.

For det første skal vi gang med at reducere omkostningerne i den offentlige administration. Vi har gennem årene skabt en ineffektiv og bureaukratisk offentlig sektor, der koster alt for mange penge. Omkostningerne hertil må og skal reduceres betydeligt, så vi kan få frigjort penge til andre og bedre ting end administration.

For det andet vil jeg igen pege på lufthavns pakken. Her har vi et område, der er grundigt undersøgt, og hvor der er foretaget konsekvensberegninger. Her har vi altså en enestående mulighed for at forbedre vores infrastruktur, skabe bedre muligheder for eksport og turisme og samtidig forbedre den samlede

samfundsøkonomi. Jeg er på den baggrund glad for den aftale om infrastruktur som koalitionen og Demokraterne har indgået, og jeg ser frem til, at den bliver yderligere konkretiseret og gennemarbejdet her i løbet af de næste 2-3 uger, så den er klar til vedtagelse uden yderligere forsinkelser, hvilket vil sige den 22. oktober.

Slutteligt vil jeg ønske alle her i salen en god og konstruktiv samling. Jeg håber, at vi om nogle måneder alle vil se tilbage på en samling med gode og vækstskabende resultater til gavn for befolkningen.

Tak.